

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de opvolgingsdoorlichting van GO! basisschool Zavelberg Sint-Agatha-Berchem te SINT-AGATHA-BERCHEM

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 117

Instelling GO! basisschool Zavelberg Sint-Agatha-Berchem

Directeur Oiheba BENSAAD

Adres Oscar Ruelensplein 13 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM

Telefoon 02-482.01.05

Fax 02-465.30.90

E-mail bs.zavelberg@g-o.be

Website <http://zavelberg.vgc.be>

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Brussel

Adres Oud-Strijderslaan 200 - 1140 EVERE

Scholengemeenschap SGE Brusselia III

Adres Koning Albertlaan 213 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM

CLB GO! CLB Brussel

Adres Technologiestraat 1 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM

Dagen van het opvolgingsbezoek 30-05-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 30-05-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 12-06-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Veronique BILTEREYST

Teamleden Ann BRYs

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: mens en maatschappij.....	4
3.2 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek.....	4
3.3 Vaststellingen lager onderwijs: mens en maatschappij, wetenschappen en techniek.....	4
3.4 Inbreuken op de regelgeving	8
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	8
5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	8

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 02-06-2014 tot 05-06-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 05-06-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

wetenschappen en techniek
 mens en maatschappij

- de regelgeving

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: mens en maatschappij

Voldoet niet

Het team van de lagere afdeling bereikt met de leerlingen de eindtermen voor het leergebied mens en maatschappij in onvoldoende mate. Een volledig en evenwichtig aanbod is niet gegarandeerd. Voor sommige domeinen vertoont de graduele opbouw van het onderwijsaanbod breuklijnen of hiaten. De evaluatie is onvoldoende evenwichtig. Een doelgerichte leerbegeleiding voor leerlingen met specifieke talige noden ontbreekt.

3.2 Lager onderwijs: wetenschappen en techniek

Voldoet niet

Het team van de lagere afdeling bereikt met de leerlingen de eindtermen voor het leergebied wetenschappen en techniek in onvoldoende mate. Een volledig en evenwichtig aanbod is niet gegarandeerd. Voor sommige domeinen vertoont de graduele opbouw van het onderwijsaanbod breuklijnen of hiaten. De evaluatie is onvoldoende evenwichtig. Een doelgerichte leerbegeleiding voor leerlingen met specifieke talige noden ontbreekt.

3.3 Vaststellingen lager onderwijs: mens en maatschappij, wetenschappen en techniek

Professionalisering Deskundigheidsbevordering <i>Interne expertise</i> <i>Nascholingen</i>	Het team van de lagere afdeling, verder het team genoemd, slaagde er niet in om het opgestarte verbeteringstraject voor de leergebieden 'mens en maatschappij' en 'wetenschappen en techniek' volledig af te werken. Oorzaak hiervan is de tijd die de nieuwe directeur moest investeren om samen met haar team te werken aan de noodzakelijke randvoorwaarden om het verbeteringstraject aan te vatten.
---	--

Het eigenlijke verbeteringstraject om de tekorten uit het doorlichtingsverslag van 2014 weg te werken, startte pas veel later.

Voor het verbeteringstraject werkte het team samen met de pedagogische begeleidingsdienst. Verschillende onderwijzers verklaren dat deze samenwerking hen inspireerde en betreuren dat een 'terugkomdag' werd uitgesteld. Het team mist de nodige expertise om nieuw verworven inzichten en vaardigheden toe te passen en het opgestarte verbeteringstraject op eigen kracht verder te zetten.

Doorheen het verbeteringstraject kregen de onderwijzers een paar keer concrete feedback over hun klasinrichting of hun lesgeven. De meesten ervaren dit als waardevol en verwoorden de nood aan meer coaching en frequentere feedback op hun didactisch handelen. Anderen verwoorden dat zij het verbeteringstraject als bijna afgewerkt beschouwen en voelen minder de nood aan de verderzetting ervan.

In toenemende mate probeert het team zowel schoolintern als met andere scholen expertise uit te wisselen om zo van en met elkaar te leren.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Het team biedt de leergebieden 'mens en maatschappij' en 'wetenschap en techniek' geïntegreerd aan onder de noemer wereldoriëntatie.

In samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst verkende het team het leerplan. Hierbij ging er aandacht naar de verschillende bouwstenen en werden de domeinen 'tijd' en 'techniek' meer diepgaand onderzocht en geconcretiseerd naar de klaspraktijk. Dit mondde uit in een aantal afspraken die de graduele opbouw van het onderwijsaanbod voor deze domeinen ondersteunt. Toch valt het op dat sommige afspraken niet overal een gelijkgerichte uitvoering krijgen. Dit is onder andere het geval voor de manier waarop de onderwijzers met de 'techniekfiches' omgaan. Daarnaast komt in de klaspraktijk te weinig tot uiting op welke manier de onderwijzers de nieuw verworven inzichten ten aanzien van de domeinen 'mens en maatschappij', 'natuur' en 'ruimte' een gelijkgerichte invulling geven. Afspraken op teamniveau ontbreken, waardoor de klasleerkrachten voor deze domeinen eigen keuzes maken die de graduele opbouw van een aantal leerinhouden verstoren. De manier waarop de onderwijzers goedbedoeld het onderwijsaanbod voor verkeer invulling geven, is hier een voorbeeld van.

Om het onderwijsaanbod te concretiseren, laten de onderwijzers zich vooral inspireren door een onderwijsleerpakket. Ze doen een aanzet om voor de domeinen 'tijd', 'techniek' en 'mens en maatschappij' doelen van het onderwijsleerpakket af te toetsen aan het leerplan om hiaten of overlappingen op het spoor te komen. Door deze vergelijking kunnen de onderwijzers eveneens de volledigheid van het aanbod voor deze domeinen nagaan. Dit werk is evenwel niet afgerond. De onderwijzers zijn er niet toe gekomen om alle domeinen te vergelijken. Evenmin leggen ze hun bevindingen naast elkaar om hier op teamniveau conclusies uit te trekken. Hierdoor is het onmogelijk om de volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende

domeinen te garanderen. Bovendien slagen de meeste onderwijzers er niet in om het basisaanbod van het onderwijsleerpakket helemaal af te werken. Het effect hiervan op de volledigheid van het onderwijsaanbod kent het team niet.

Door het onderwijsleerpakket te gebruiken, kunnen de onderwijzers de verticale samenhang van de aangeboden leerinhouden min of meer garanderen. Ze slagen er evenwel te weinig in om deze leerinhouden voldoende af te stemmen op de instroomkenmerken van de leerlingen en de schoolspecifieke context. Ze laten kansen onbenut om het wereldoriënterend onderwijs voldoende werkelijkheidsgericht en herkenbaar voor de leerlingen te maken. In de onderbouw ondersteunt de veeleer thematische benadering van het onderwijsaanbod de samenhang tussen verschillende domeinen en de samenhang met andere leergebieden. In de bovenbouw is deze samenhang veel minder aanwezig. In de meeste klassen is er impliciet aandacht voor de leergebiedoverschrijdende thema's sociale vaardigheden, ICT en leren leren. Duidelijke afspraken over een planmatige integratie zijn er evenwel niet.

Het valt op dat de leerlingen in de meeste klassen veel tijd besteden aan werkblaadjes invullen. Dit gaat vaak ten koste van een actief leerproces waar leerlingen kunnen experimenteren, waarnemen, onderzoeken, hypothesen toetsen ...

Zowel tijdens geïntegreerde werkperiodes als tijdens uitstappen kunnen de leerlingen af en toe in een andere omgeving leren. Toch blijven er talloze kansen liggen om de rijkdom van het schooldomein, de buurt en de nabije stad te gebruiken om krachtig en levensecht wereldoriënterend onderwijs te realiseren.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

Hoewel de onderwijsinspectie tijdens de doorlichting van 2014 suggereerde om de beschikbare leermiddelen af te toetsen aan de verwachtingen van het leerplan, gebeurde dit niet. De onderwijzers verklaren dat ze over voldoende leermiddelen beschikken om de lessen uit het onderwijsleerpakket te kunnen geven. Of dit effectief ook aan de verwachtingen van het leerplan voldoet, weten de onderwijzers niet.

In de meeste klassen krijgen de leerlingen de kans om de beschikbare ICT-middelen te gebruiken tijdens de lessen.

De tijdskaders zijn over de verschillende klassen heen gradueel opgebouwd en de meeste leerkrachten doen inspanningen om ze functioneel te gebruiken. Toch blijven er belangrijke verschillen tussen de verschillende klassen. Over de opbouw van de ruimtekaders en de manier waarop ze in de verschillende klassen gebruikt worden, maakten de onderwijzers geen concrete afspraken.

De aandacht voor actualiteit is in de meeste klassen zichtbaar in het klasbeeld.

Sommige klassen geven een slordige indruk door de aanwezigheid van veel materialen die niet nuttig zijn voor de actuele lessen. Het gebrek aan bergruimte werkt de stapeling van overbodige materialen in de hand. Sommige onderwijzers zijn zich onvoldoende bewust van het effect hiervan op de

	leerlingen en onderschatten het belang van een doordachte klasinrichting.
Evaluatie	Het team kan weinig outputgegevens voorleggen die de leerplanrealisatie staven.
Evaluatiepraktijk	
<i>Evenwichtig en representatief</i>	
<i>Leerlingvolgsysteem</i>	De evaluatie gebeurt voornamelijk op basis van toetsen uit het onderwijsleerpakket. Deze vullen sommige onderwijzers aan met eigen toetsen. De toetsen zijn overwegend kennisgericht. Hoewel sommige onderwijzers hun leerlingen observeren, gaan de meesten niet systematisch na in welke mate ze inzichten, vaardigheden en attitudes verwerven.
<i>Gericht op bijsturing</i>	
	Het team neemt de evaluatiegegevens niet op in het leerlingvolgsysteem.
	De oudste leerlingen nemen op het einde van de basisschool deel aan een gevalideerde eindtoets. De meeste teamleden zijn niet op de hoogte van de resultaten die de leerlingen op deze toetsen behalen. Er blijven kansen liggen om de analyse van de evaluatiegegevens op schoolniveau aan te wenden voor de interne kwaliteitszorg.
Begeleiding	De leerbegeleiding steunt vooral op een brede basiszorg waarbij de onderwijzers een stimulerend pedagogisch klasklimaat creëren waarin de leerlingen zich kunnen ontwikkelen.
Leerbegeleiding	
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	De onderwijzers kunnen rekenen op de ondersteuning van een externe deskundige met expertise op het vlak van de specifieke Brusselse onderwijscontext. Deze ondersteuner begeleidt hen bij de uitwerking van werken groeperingsvormen of bij andere initiatieven om de spreekvaardigheid van de leerlingen te stimuleren.
	Het valt op dat verschillende anderstalige leerlingen nood hebben aan extra ondersteuning om de leerinhouden en begrippen die tijdens de lessen aan bod komen voldoende te begrijpen. Het team vond geen afdoend antwoord om hieraan te verhelpen. Leerlingen met specifieke noden, bijvoorbeeld op talig vlak, krijgen binnen de leergebieden ‘mens en maatschappij’, ‘wetenschappen en techniek’ weinig doelgerichte hulp. Waardevolle initiatieven die er op dat vlak zijn, stromen onvoldoende door naar andere leerjaren.
Kwaliteitszorg	Vooraf in de bovenbouw zijn de onderwijzers zich onvoldoende bewust van hun verantwoordelijkheid voor de realisatie van kwaliteitsvol onderwijs. Zij zien onderwijsvernieuwingen en veranderingsprocessen als een noodzakelijk kwaad om zich ten aanzien van de onderwijsinspectie te verantwoorden. Ze missen de nodige beroepsernst en een kritische ingesteldheid om (de kwaliteit van) het eigen handelen voortdurend in vraag te stellen. Dit vormt een ernstige belemmering voor hun eigen professionele groei en verhindert het schoolontwikkelingsproces.

3.4 Inbreuken op de regelgeving

Het tekort betreffende de overige regelgeving is voldoende weggewerkt.

Door aanpassingen aan het uurrooster voorziet de kleuterafdeling in 28 lestijden opvoedende en onderwijskundige activiteiten.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

ONGUNSTIG

- voor de **erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen'**
 - voor het **lager onderwijs** omwille van het niet voldoen aan de onderwijsdoelstellingen voor mens en maatschappij, wetenschappen en techniek.

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies met betrekking tot het zelfstandig remediëren van tekorten:

de onderwijsinspectie oordeelt dat de instelling een beroep moet doen op externe ondersteuning om de tekorten te remediëren.

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 en meer bepaald het artikel 39 §4 3°, wordt de procedure tot intrekking van de erkenning van de structuuronderdelen met een ongunstig advies opgestart.

5 BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Het inspectieteam stelde geen inbreuken vast die voor verder gevolg doorgestuurd worden naar de bevoegde administratie.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Veronique BILTEREYST de inspecteur-verslaggever	Oiheba BENSaad de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	

6 ADDENDUM

Het bestuur van de instelling heeft een beroep gedaan op art. 41 §2 van het Kwaliteitsdecreet van 8 mei 2009. Het heeft binnen de opgelegde termijn na het ontvangen van het ongunstig advies de opschorting van de procedure tot intrekking van de erkenning aangevraagd op basis van een door het bestuur van de instelling uitgewerkt verbeteringsplan.

Op basis van het ministerieel besluit van 18 mei 2010 houdende delegatie van sommige bevoegdheden inzake onderwijs aan de inspecteur-generaal en conform art. 3 en 4 van het besluit van de Vlaamse Regering houdende de vaststelling van de criteria ter beoordeling van verbeteringsplannen van 17 januari 2014 keurde de inspecteur-generaal het ingediende verbeteringsplan goed. De procedure tot intrekking van de erkenning wordt hierdoor opgeschort tot en met **3 oktober 2020**.